ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/26/65-135-5

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	23.02.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	06.01.2026 (registreeritud inspektsioonis 13.01.2026)
Teabevaldaja	Viru Vangla aadress: Ülesõidu 1, 41536 Jõhvi e-posti aadress: viruv.info@just.ee
Vaide esitaja	Eraisik aadress: Xxxxxx x, Xxxxxx xxxx

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna Viru vangla on teabenõude täitmisest keeldunud õiguspäraselt;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 07.12.2025 Viru vanglale (Vangla) teabenõude, milles palus väljastada andmed vastamata jäetud pöördumisetest alates 01.01.2025.
2. 10.12.2025 keeldus Vangla teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel suure mahu tõttu.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja leiab oma vaides, et Vangla teabenõude täitmisest keeldumise 10.12.2025 otsus nr 2-2/3-25/9279-2 on meelevaldne ja ühepoolene. Vaide esitaja on seisukohal, et Vangla on kohustatud talle väljastama temaga seotud ja töödeldud andmed.

Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil:

1. Tunnistada kehtetuks vaidlustatud Vangla otsus;
2. Teha Vanglale ettekirjutus, millega kohustada dokumendiregistri andmete väljastamine 01.01.2025-07.12.2025.
3. Jätta menetluskulu 1,50 (saatmiskulu) Vangla kanda ehk vaide esitajale hüvitamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vangla selgituste kohaselt palus vaide esitaja oma 07.12.2025. a pöördumises väljastada andmed vastamata jäetud pöördumistele alates 01.01.2025. Väljatoodud ajavahemikul annab dokumendihaldusprogramm Delta vasteks 399 tulemust.

Vangla selgituste kohaselt ei ole Vanglal sellist selget ning lihtsat otsingut võimalik dokumendiregistrist teostada, et saada vasteks ainult vastamata jäänud pöördumised. Vaide esitajale vastamiseks tuleks Vanglal vaide esitaja kõik pöördumised taotletud ajavahemikus kokku koondada ning seejärel avada iga pöördumine eraldi ja töödelda see uuesti läbi, fikseerides muu hulgas pöördumise sisu, sellega seotud märked jms. Lisaks tuleb arvesse võtta, et vaide esitaja on mitmeid pöördumisi tagasi võtnud või on pöördumisele märkinud, et kirjalikku vastust ei soovi. Samuti ei piisa üksnes sellest, et kontrollida, kas pöördumise kohta leidub mingi vastusdokument, sest praktikas võib olla mitmele sarnase sisuga pöördumisele vastatud ühe koondkirjana. Seetõttu tuleks iga pöördumise puhul teha ristkontroll väljaminevate vastustega ning vajadusel võrrelda pöördumise sisu konkreetse vastusdokumendi sisuga, et tuvastada, kas ja millises ulatuses on pöördumine vastusega kaetud.

Lisaks võidakse olla pöördumistele vastatud suuliselt. Suur maht seisnebki eelkõige asjaolus, et taotletud andmete väljaselgitamine ei ole teostatav ühe päringu või automaatse väljavõttega, vaid nõuab kõigi pöördumiste individuaalset läbivaatamist ning nende sidumist kirjalike ja suuliste vastustega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud ja loodud seaduses või seaduse alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega on ka asutuste dokumendiregistris registreeritud dokumentide puhul tegemist avaliku teabega.

2. AvTS § 9 lõike1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale avalikule teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lõike 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

3. Juhud, millal teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda, on ära toodud AvTS § 23. Eeltoodud paragrahvi lõige 2 punkti 3 kohaselt võib teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike

ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

4. Lisaks lubab AvTS § 23 lg 2 p 5 teabevaldajal keelduda teabenõude täitmistest kui teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ja selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ning sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduses sätestatud korras, mille üle Andmekaitse Inspektsioon järelevalvet ei teosta. Teabenõude täitmisest keeldumise korral tuleb keeldumist ka põhjendada (AvTS § 23 lg 3).

Teabenõudele vastamine

5. 07.12.2025 esitas vaide esitaja Vanglale teabenõude, milles palus väljastada andmed vastamata jäetud pöördumisetest alates 01.01.2025. 10.12.2025 keeldus Vangla vaide esitaja teabenõude täitmisest suure mahu tõttu. Vaide esitaja on seiskohal, et Vangla on kohustatud talle väljastama temaga seotud ja töödeldud andmed.

6. Siinkohal peab inspektsioon vajalikuks märkida, et vaide esitaja on oma teabenõudes küsinud andmeid Vangla poolt vastamata jäänud pöördumiste kohta, mitte teavet enda andmete töötlemise kohta. Seega oli vaide esitaja 07.12.2025 pöördumise puhul tegemist teabenõudega avaliku teabe seaduse mõttes, mitte enda kohta andmete küsimisega Isikuandmete kaitse üldmääruse art 15 alusel.

7. Vastuses vaide esitaja teabenõudele keeldus Vangla teabe väljastamisest suure mahu tõttu, põhjendas suurt mahtu järgnevalt: *Antud juhul oleks vaja läbi töötada peaaegu terve aasta vältel esitatud pöördumiste andmed. Niisamuti olete vanglale keskmisest rohkem pöördumisi esitanud. Sellest tulenevalt on Teie poolt esitatud pöördumiste osas kogunenud hulgaliseslt andmeid, mida ei ole võimalik üheselt ja lihtsalt sorteerida, lähtudes olemasolevast dokumendihaldussüsteemist.*

8. Vastuses Andmekaise Inspektsiooni järelepärimisele on Vangla täiendavalt selgitanud, et väljatoodud ajavahemikul annab dokumendihaldusprogramm Delta vasteks 399 tulemust. Dokumendiregistrist ei ole võimalik teostada otsingut, mille tulemusena saada vasteks ainult vastamata jäänud pöördumised. Soovitud andmete väljastamiseks tuleks läbi vaadata kõik pöördumised, kuna vaide esitaja on mitmeid pöördumisi tagasi võtnud või on pöördumisele märkinud, et kirjalikku vastust ei soovi. Samuti ei piisa üksnes sellest, et kontrollida, kas pöördumise kohta leidub mingi vastusdokument, sest praktikas võib olla mitmele sarnase sisuga pöördumisele vastatud ühe koondkirjana. Seetõttu tuleks iga pöördumise puhul teha ristkontroll väljaminevate vastustega ning vajadusel võrrelda pöördumise sisu konkreetse vastusdokumendi sisuga, et tuvastada, kas ja millises ulatuses on pöördumine vastusega kaetud.

9. Andmekaitse Inspektsioon saab eeltoodust aru selliselt, et Vanglal ei ole võimalik teha oma dokumendiregistrist sellist väljavõtete, mis kajastaks vaide esitaja pöördumisi, millele on jäetud vastamata. Inspektsioon nõustub Vanglaga selles, et kui vaide esitaja pöördumise hulgas on pöördumisi, millele vaide esitaja ei ole vastust soovinud või on pöördumise tagasi võtnud või kui pöördumisele on vastatud suuliselt, siis ei ole dokumendiregistrist võimalik teha ühe väljavõttena väljavõtet vastamata jäetud pöördumiste osas. Ehk selleks, et leida vastamata jäetud pöördumisi (kui selliseid esineb), eeldab see pöördumiste läbi vaatamist ja analüüsimist.

10. Siinkohal on Andmekaitse Inspektsioon ka seisukohal, et teabenõudja ei saa eeldada, et Vangla peaks koostama või pidama statistikat, tema pöördumiste üle, sh kas ja millisel moel on mingile pöördumisele vastatud või vastamata jäetud. Teabenõuete esitamise eesmärgiks on saada teavet, mida teabenõudja ei tea. Kuna vaide esitaja küsis

antud juhul teavet enda poolt esitatud pöördumiste osas, siis peaks vaide esitajal endal teda olema, millistele pöördumistele ei ole Ta Vanglalt vastust saanud. Vaide esitaja ei saa eeldada, et Vangla peaks tema eest sellist arvestust pidama. Eeltoodu ei tähenda siiski seda, et Vangla ei peaks kõigile pöördumistele vastama.

11. Isegi juhul, kui Vangla on jätnud mõnele pöördumisele vastamata, ei ole vaide esitajal võimalik pöördumistele vastamata jätmist enam vaidlustada kui vaidlustamistähtaeg on möödunud. Kui vaide esitajal on soov mingit teavet saada, mida talle ei ole varasemalt väljastatud, on tal alati võimalik esitada uus teabenõue.

12. Vaide esitaja on ajavahemikul 01.01.2025-07.12.2025 edastanud Vanglale 399 pöördumist. Kuna Andmekaitse Inspektsioonile arusaadavalt ei ole dokumendiregistrist eeltoodud põhjustel võimalik vaide esitaja poolt soovitud väljavõtet teha, siis inspektsioon nõustub Vangla selles, et 399 pöördumise läbi vaatamise ja hindamis osas on tegemist suure mahuga AvTS § 23 lg 2 p 3 mõistes. Ei ole ka välistatud, et antud juhul tuleks vaide esitaja pöördumist käsitleda hoopis selgitustaotlusena AvTS § 23 lg 2 p 5 mõistes, kui soovitud teabe välja selgitamine eeldab eelnevalt teabe süstematiseerimist ja analüüsimist, kuigi Vangla ei ole teabenõude täitmisest keeldumisel sellele tuginenud.

13. Eeltoodust tulenevalt on inspektsioon seisukohal, et Vangla poolt teabenõude täitmisest keeldumine suure mahu tõttu oli õiguspärane, kuid põhjendused oleksid pidanud selgemad olema.

14. Vaide esitaja on vaides palunud lisaks eeltoodule Andmekaitse Inspektsioonil:
    - tunnistada kehtetuks vaidlustatud vangla otsus;
    -jätta menetluskulu 1,50 (saatmiskulu) Viru Vangla kanda ehk vaide esitajale hüvitamiseks.

15. Andmekaitse Inspektsioon selgitab, et kuna teabenõudele vastamise puhul ei ole tegemist haldusaktiga, vaid tegemist on haldustoiminguga, siis ei ole inspektsioon teabenõudele vastamise vastust võimalik kehtetuks tunnistada. Samuti ei ole haldusmenetluses ette nähtud menetluskulude hüvitamist. Seega ei kuulu inspektsiooni pädevusse menetluskulude jaotamine.

/allkirjastatud digitaalselt/

Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel